

در نمایشگاه ابن سینا خاتمه یافت

نمایشگاه نقاشی
نقوش سنتی

نمایشگاه نقاشی نقوش سنتی و قاب آیینه در نمایشگاه فرهنگسرای ابن سینا به کار خود خاتمه داد. به گزارش خبرنگار همشهری محله، هدف از برپایی این نمایشگاه پرداختن به نقوش سنتی و اشاعه و ترویج آن در بین هنرمندان و علاقه‌مندان به هنرهای اصیل بود. در این نمایشگاه ۲۰ اثر «سولماز صرافان

صیرفی» در ابعاد متفاوت و با تکنیک گواش و اکولین روی چوب در معرض دید علاقه‌مندان قرار گرفت. نقوش سنتی در هنرهای سنتی و صنایع‌دستی کاربرد وسیعی دارد و ایرانیان از گذشته‌های دور همواره به هنر علاقه‌مند بودند و کوشیده‌اند در خلق انواع آثار هنری در جهان شهره باشند.

در سال‌های نه چندان دور کوچه پسکوچه‌های محله‌های منطقه با فانوس روشن می‌شد

شب‌های ستارخان

امیر جواهری

تهران با روی کار آمدن پهلوی و به خصوص پس از نخستین و آخرین سفر خارجی رضاشاه به ترکیه با سرعت بسیاری شروع به تغییر کرد. ظرف مدت نسبتاً کوتاهی پایتخت ایران شبیه به یک شهر اروپایی شد. آن روزها تهران با شهرهای دیگر تفاوت‌های زیادی داشت. سفر به تهران برای رعیت‌های شهرستانی شبیه سفر به فرنگ بود. هروقت کسی از تهران بر می‌گشت، هم ولایتی‌ها دوره‌اش می‌کردند و برای آنان از دیده‌هایش می‌گفت. تراموا و ماشین دودی معروف که با آن به زیارت عبدالعظیم حسنی (ع) می‌رفتند. هجوم مردم از اقصی نقاط ایران به تهران دور از انتظار نبود. هرکس که به دنبال وسعتی در زندگی و معاش بود راهی تهران می‌شد. سطح رفاه در این شهر با بقیه مملکت قابل قیاس نبود. جمعیت تهران هر روز زیادتر می‌شد و معضلات شهر نیز هر روز بیشتر.

تهران شهر تاریکی بود. وقتی خورشید غروب می‌کرد دیگر هیچ کس امنیت نداشت. تاریکی شب، بهترین فرصت برای دزدها و خلافکاران بود که در کوچه پسکوچه‌های شهر بگردند و هر چه دلشان می‌خواهد غارت کنند و انجام دهند. تا اینکه رضاشاه در اواسط دوره سلطنتش قانونی برای روشنایی شب‌های پایتخت به تصویب مجلس رساند. براساس این قانون، شرکت برق موظف شد در تمام خیابان‌ها و سرگذرها، چراغ‌های برق نصب کند و آنها را تا زمان بالآمدن آفتاب روشن نگه دارد. نخستین کارخانه برق نیز در دوشان تپه راه‌اندازی شد. این کارخانه با ۴ توربین حرارتی و با قدرت ۶۴۰۰ کیلووات به ۱۸ هزار مشترک برق می‌داد. بعد از آن کارخانه‌های دیگری نیز بنا شد که برق آلتوم یکی از این کارخانه‌ها بود. سال‌ها پس از ۲۸ مرداد که دکتر مصدق در زندان انفرادی بود و زاهدی به جای او بر صندلی نخست وزیری نشسته بود، دستگاه‌های امنیتی فعالیت بسیاری از خودشان نشان دادند و از همه مخالفان سلطنت زهرچشم گرفتند. آن همه شور و شعار و آرزو یک‌شبه تبدیل به دشتی سوت و کور شد که جز آوای جغدها صدایی از آن بیرون نمی‌آمد. یک سالی از نخست وزیری زاهدی نگذشته بود که دولت، طرح ساخت کارخانه برقی را در غرب تهران اجرایی کرد.

فعالیت کارخانه، کم‌کم کارگران بسیاری راهی حوالی این محدوده شدند و اطراف خیابان تاج، خانه‌های کوچک و بزرگ بسیاری ساخته شد. با رونق محله، افراد بیشتری در زمین‌های بالای برق آلتوم خانه ساختند و نام محله برق آلتوم سر زبان‌ها افتاد. چند سال بعد محله بزرگ و بزرگ‌تر شد و محله‌های «سازمان آب» در شمال و «شصت دستگاه» یزدی‌ها در جنوب خیابان ستارخان به برق آلتوم پیوست.

از محله سازمان آب تا شصت دستگاه یزدی‌ها

اما ماجرا شکل‌گیری محله سازمان آب چه بود؟ آن‌طور که در کتاب‌های تاریخی آمده هنگامی که دولت «منبع آب» مستقلاً برای اهالی ستارخان ساخت و منبع آب را در یکی از خیابان‌های محله آلتوم مستقر کردند خیلی زود از عرض و طول این خیابان گسترش یافت و کم‌کم محله «سازمان آب» شکل گرفت. قدمت بعضی از ساختمان‌های این محله مانند مجتمع مسکونی فردوس، بوستان شاهین و مسجد شهدا نشان می‌دهد که در همین دوره ساخته شده است. البته شصت دستگاه یزدی‌ها که در جنوب خیابان ستارخان واقع شده اندکی جوان‌تر از برق آلتوم و سازمان است. این محله را یزدی‌ها در دهه ۵۰ ساختند و تا قبل از آنکه بزرگراه یادگار امام (ره) از میان این محله بگذرد تا «۲۲ متری خسروی» ادامه داشت.

میدان تیر اندازی سربازان

سال‌ها بعد از آنکه ستارخان تبدیل به محله زنده‌ای شده بود زمین‌های «شهرآرا» و «تهران ویلا» هنوز بیابان بودند. گاهی سربازان پادگان جمشیدیه در این

فرانسوی‌ها به منطقه ما آمدند

مأموران دولتی که به دنبال زمین مناسبی بودند وقتی به زمین‌های مال‌اسر طرشت رسیدند مقصود خود را یافتند. در وسط‌های خیابان ستارخان فعلی یک زمین ۸۱۰۰ مترمربعی را انتخاب کردند. این زمین ویژگی مهمی داشت. اطرافش خالی بود و برای توسعه کارخانه در سال‌های بعد هم جا داشت. این زمین متعلق به «نوش آفرین»، دختر مظفرالدین شاه قاجار بود. دولت، زمین را از مالکان قجری خرید و در ۲۴ بهمن سال ۱۳۳۳ قرارداد همکاری با شرکت

فرانسوی آلتوم امضا شد. شرکت فرانسوی متعهد شده بود که یک کارخانه ۵۰ هزار کیلوواتی بسازد. آن موقع خیابان ستارخان، خاکی و خیلی کم‌عرض بود طوری که فقط اسب و الاغ می‌توانست در آن رفت و آمد کنند. با آغاز ساخت کارخانه در سال ۱۳۳۴ بخش میانی این خیابان به عرض ۲ متر آسفالت شد و نام خیابان را تاج گذاشتند. مدتی بعد هم این خیابان، محور شکل‌گیری محله برق آلتوم، تهران ویلا و شهرآرا شد. با پایان ساخت نیروگاه یا همان کارخانه برق آلتوم و آغاز